

НИИТЫН ЭДЭЭ ХООЛ СААШАДАНЬ ДЭЛГЭРҮҮЛХЭ, ҺАЙЖАРУУЛХА ХЭМЖЭЭНҮҮД ТУХАЙ

(Түгээсхэл. Эхининь 1-дэхи нюурта).

Шахтанууд, уурхайнууд, бэлэрлэгийн геологическа партинууд болон экспедицинуудыг хүдэлмэринээд, газоролууд, ой модоной болон присекцинуудыг барилгын газарта хүдэлдэг хүдэлмэринээ халуун эдээ хоолоор хангах нэмэлтэ хэмжээнуудыг СССР-эй Шулуу нуурһанэй промышленностини министерство, СССР-эй Ара металлургини министерство, СССР-эй Унгата металлургини министерство, СССР-эй Геологини министерство, СССР-эй Нефть абадаг промышленностини министерство, СССР-эй Ой модоной, целлюлозно-саарһанай, модо болбосоруулин промышленностини министерство болон СССР-эй Худалдаа наймаанай министрство абаха ёһотой.

Союзна болон автономито республикануудай Министруудэй Советуудтэ, ажалһанай депутатуудай хизаарай, областной Советуудтэ гүйсэдмүүдтэ, СССР-эй Худөө ажлын министрствдэ, Центросоюздэ ингэжэ дуралдагдана гэбэл:

1967—1968 онуудай туршдаа совхозуудай бүхи түб газарта, мүн томо отделинуудтэ столовонуудыг байгуулаха, тэрэһэлэн полетвой станууд болон бэлдэр дээр халуун эдээ хоол абаашаа абадалыг хайнаар эмхидхэхэ;

районуудай түб газарнуудтэ нийтин эдээ хоол эмхидхэхэ харгыг горитойхоонор хайжаруулаха хэмжээнуудыг зохиожо бэлдүүлэхэ, районуудай түб газарнуудтэ столовонууд болон кафеда хүн зоний эрилгээ тааруу аялжэ янзын эдээ хоол бэлдэхэхэ, эдээ хоол болон кулинария зүйлүүнээ столовоноо гэгтээ абаашаа харгалзах абадалыг эмхидхэхэ, хургуулинхита үгэһонэй эдэ болон обед бэлдэхэхэ, эдэ кафенуудтэ үдэһин сагта ажалһан болон залуушуудай сүдөө сагта гурийтайгаар үнгэрэхэ ба эдээ янзын соёл культурын хэмжээ абуулануудыг эмхидхэхэ эрхэ нүхээс байгуулахэ;

городуудай нийтин эдээ хоолой түрүү предприятинуудай зүгһөө хүдөө нутагуудта байһан столовонууд, кафе болон ресторонуудта турһалмажа хүргэхэ хүдэлмэринэ үргэһөөр дэлгэрүүлэхэ, хүн зоние хангаха харгыг эрхэм хайнаар эмхидхэхэ, ажал эхэтэй хүдэлмэринэ оньһожоруулаха, эдээ хоол бэлдэгэр хүдэлмэринээд эдээ хэжэ мэргэжлэдэ хургах талар дүй дүршэлөө замжуулан үгэхэ;

хүдөөгэй хүн зоние гурилар харгалһан колдирческа, хилдэмэной зүйлүүдээр, мүн ундаа харюулаха ундануудар, морозкоор бүри эхээр хангаха зорилгоор эд хэрэгшээшэй кооперативнуудай, нотагай мэдэлтэй эдэ хоолой промышленностини предприятинуудтэ, тэрэһэлэн столовонууд, кафе болон ресторонуудта эдэ продуктуудыг бүри эхээр гаргалга болгох;

колхозуудта, хүдөөгэй хургуулинуудай дэргэдэ өбдөгһөөд хусөөр, өбдөгһөөд зөөрөөр столовонуудыг олоор барихынь колхозуудта дуралдагдана.

Союзна республикануудай Министруудэй Советуудтэ, СССР-эй Худалдаа наймаанай министрствдэ, Центросоюздэ, СССР-эй Дээдэ ба тусхай ажил буралсаалыг министрствдэ, СССР-эй Гэсэрэлэй министрствдэ, СССР-эй Министруудэй Советтэ профессионально-техническэ һуралсаалыг гурийтай комитеттэ, мүн хургуулинуудтэ бусад министрствууд болон зургаануудта ингэжэ даалгагдана гэбэл:

хургуулинуудта студентүүдтэ, хургуулины, хургуулинхиды эдээ

лүүхэ хэрэгтэй ямар байһыне хаража үзөөд, шэнэ столовонуудыг нээхэ, мүн хүдэлжэ байһан эдээ хоолой газарнуудыг үргэлжэхэ, студентүүдэй нийтин байрдаа хургажа байлаг залуушуудыг хангаха хэрэг хайжаруулаха хэмжээнуудыг абаха;

хургуулинуудтэ столовонуудыг шуухала хэрэгтэй эдээ хоолой зүйлүүдээр, полудабрикуудтаар, куинарна зүйлүүдээр хангахын тулд тусхай столовонууд, комбинадуудыг бил болголоо түгээхэхэ.

Гүрэнэй промышленна, барилгын, транспортта ба бусад предприятинууд болон эмхинүүд (совхозуудта бэшэн) иймэ юмэ хэжэ гэжэ КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министруудэй Советтэ Тогтоол дотор тодорхойлогдоо:

хүдэлмэриншээдэй коллективүүд хангалтаг гурийтай кооперативна нийтин эдээ хоолой III категориин предприятинуудта байрануудыг (гэрэл ба тулшээтэйгөөр), эдээ бэлдэхэ халуун ба хүйтэн уна, түлэһин, электрын ашиг хүсэ түлөөһөгүүгөөр үгэхэ, оньһотой холбоотой гарһанануудыг үйлдэригдэ гүйсэ, али эрхсээд зорюулагһан мүнөөр харюулаха, социальн-культурн хэмжээ абуулануудтэ, гэр байра барилгын мүнэ зөөрөөр, харин тусбэлдэлин ба экономическа урмашуулын шэнэ гурийнда оруулагдаггүй предприятинуудта — предприятиин фондын мүнэ зөөрөөр харюулаха;

капитальна барилгада зорюулагдажа табигдаһан мүнөөр, тэрэһэлэн сэхэ бэшэ табигдаһан мүнөөр мөбель, худалдаа наймаанай, технологическа, һөрүүн байлгахал ба бусад тухээрэлдэ худалдан абаха, нийтин эдээ хоолой дуралдаһан предприятинуудта тэмцэ тухээрэлдэнуудыг түлөөһөгүүгөөр үгэхэ, энэ зорилгэ балһалсаа харалаа абаха;

эдэ предприятинуудта үгтэһэн байранууд, тухээрэлдэнууд ба мөбелдэ орын гаргалһан капитална, торин заабаһан хэжэ.

Тэрэһэлэн нийтин эдээ хоолой предприятинуудта гүрэнэй бөлжэдэ хангалтаг совхозуудай, эдээ хургуулинуудай, профессионально-техническэ училищинуудай, техникумуудай, хургуулинуудай, эмхи зургаануудай зүгһөө түлөөһөгүү туһаламжануудыг үзүүлэхэ гэжэ энэ Тогтоол дотор харалагдана.

Эдэ хоолой зүйлүүнээд галаар эрилтэ хэрэгшээшэ шуухала ассортиментээр бүри хангахын тула союзна, автономито республикануудай Министруудэй Советуудта, областнуудай, хизаарнуудтэ ба горидуудай ажалһанай депутатуудтэ Советуудтэ гүйсэдмүүдтэ, СССР-эй Худалдаа наймаанай министрствдэ, Центросоюздэ, СССР-эй бусад министрствуудта ба албан зургаануудта, нутагуудта партийна, Советүүдтэ ба профсоюзна органиудта дуралдагдана гэбэл:

эдэ хоолой зүйлүүнээд абонементээр табила, хамгадхал завтрагууд, обедууд ба ужинуудыг буйлуулан бэлдэхэ, өрөөр байжа абаха, талһаарлаагүй хүдэлдэг гурийтай пещүүд дотор хүдэлмэриншээд байһан газарта эдээ хоол абаашаа үгэхэ, обедтэ хахил уршишалан абаха гэжэ мэтээр колхозлогидыг хангахала таагай зохилт органиудыг фабрично-завотскэй, совхозуудтэ столовонуудта, хургуулинуудтэ столовонуудта үргэһөөр хэрэгшэ, тэрэһэлэн ажалһантэй эдээ хоол абаха сагһынь бүри тургалхөөр болжолот, хангалгаар улам нарижуулан хайжаруулаха ондоошэ хэмжээ абуулануудыг бэлдүүлэхэ;

ресторануудта хангалтын гурийн улам хайжаруулаха; ажалһанта тон

таатай зохил байха сагһынь хаража абалһан, столовонуудтэ, кафенуудтэ, сайлагтын газарнуудтэ, ресторонуудтэ хүдэлмэрин саг тогтоохо; столовонуудтэ дэргэдэ үдэһин кафе ба ресторонуудыг улам олоор эмхидхэхэ; нийтин эдээ хоолой предприятинуудтэ зүгһөө мүнөөр хангалтаг хун зоһоо үргэһөөр мэдээлэг байха.

Эдэ хоол амтаһай хайнаар буйлуудлаг, хүн зоние хангалтын эрхэм гурийн хангалтаг нийтин эдээ хоолой предприятинуудтэ түрүү хүдэлмэрилгэһээд дүй дүршэлдэ бэлдэхэ дамжуулан дэлгэрүүлэхэ зорилгоор, столовонуудтэ, кафенуудтэ, ресторонуудтэ ажал хүдэлмэрин хангалта үгэрэхэ, бюджетүүдтэ, куинарна зүйлүүдтэ эрхэм хайнаар байгуулан бэлдэхын тулд тогтоһотой район, горотскэй, областной, хизаарнуудтэ, республиканска конкурснуудыг эмхидхэхэ, тинхээд хангалтануудтэ ба конкурснуудтэ дунгүүдтэ совет худалдаа наймаанай хүдэлмэрилгэһээд үдэртэй худалдуулан саргажа, конкурсоор илгээлдэ хүндэлэйлэ гомотануудыг, мүнэн шангуудыг, үнэтэ бэлдүүдтэ үгэхынь партийна, Советүүдтэ, профсоюзүүдтэ, худалдаа наймаанай органиудта һанамжалан дуралдаха.

Хэрэгшээшэй эрхэм сагһалтад хүртэһэн фирмендэ ба национална бюджетүүдтэ буйлуулан минаража гаргалтаг эрхэм тогтоһотой тусхай мэргэжэл ба үрхэлдэ бүхи аргаар бэлдэж урмашуулаха.

Үйлдэригдэдэ хабаагүй гарһанануудыг хороожо, хамһабарин ба гахай шахалга ажакһинуудтэ протуктү бүри хайнаар ашаглажа, хэрэг ургалтаг үржэмэ, зүгһин ба бүри эхлээд бэлдэхэ, нотагай уна зөөрөөр мүүдтэ аргаһа үлхэжэ ба бариха, столовонууд, кафенууд болон сайлагтын газарнуудтэ эдээ хоолой үнэ энэ хамтаруулаха хэмжээ абаһынь союзна республикануудтэ Министруудтэ Советүүдтэ, СССР-эй Худалдаа наймаанай министрствдэ, Центросоюздэ, бусад министрствуудтэ болон албан зургаануудыг КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министруудтэ Совет уялгалта. Гүрэнэй рознично сэнгүүдтэ эдээ бэшэ сэнгүүдтэ нийтин эдээ хоолой эмхинүүд, предприятинууд хүдөө ажакһын продуктуудыг бүри эхэ хэмжээтэйгөөр газар газарта худалдан абаха ёһотой.

Коллективүүнээд хангалтаг столовонуудтэ эдээ хоолой үнэ сэн хамтаруулын тула социальн-культурна хэмжээ абуулануудтэ фондын зарым мүнэ хэрэгшээшэ үйлдэригдэн предприятинуудта һанамжалан дуралдаха.

Нийтин эдээ хоолой предприятинуудыг полудабрикуудтар бүри хайжа хангахын тэһоние эхээр худалдаһан тула 1967—1970 онуудта худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ хамта тодорхойлогдоһон хэмжээтэй, ассортименттэй, хүн зоний хэрэгшээшэ жа хангаха полудабрикуудтэ бүри эхээр буйлуулахынь СССР-эй Миха, үнэтэй промышленностини министрствдэ, СССР-эй Заһанай ажакһын министрствдэ, СССР-эй Эдэ хоолой промышленностини министрствдэ, СССР-эй Худалдаа наймаанай министрствдэ дуралдагдана.

Нийтин эдэ хоолой предприятинуудта шуухала шэнэ тухэлэй капиталууд, тухээрэлдэнуудыг олоор бүтээн гаргахынь, тэрэһэлэн худалдаа наймаанай-технологическа, һөрүүн байлгах тухээрэлдэнуудтэ хэрэгшэй занас частынуудыг бүтээж хэрэгшэ Хунгэн, эдэ хоолой промышленностини машинануудыг бүтээжэ, ажаһуудалтэ приборуудыг бүтээжэ министрствдэ, Электронно промышленностини министрствдэ, Барилгын, харгы замтай ба коммунальна машина бүтээжэ министрствдэ даалгагдана. Полудабрикуудыг зөөхын тула һөрүүн байлгахад

гүхээрэлдэнуудтэ автомобильнууд-рефрижераторнуудыг бүтээн гаргалтаг болохо, худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ үгэхынь Автомобильна промышленностини министрствдэ, Химическа ба нефтин машина бүтээжэ министрствдэ даалгажа.

Союзна республикануудтэ Министруудтэ Советүүдтэ, СССР-эй Хунгэн промышленностини министрствдэ, СССР-эй Барилгын материалнуудтэ промышленностини министрствдэ, СССР-эй Химическа промышленностини министрствдэ СССР-эй Худалдаа наймаанай министрствдэ захиалануудтэ үлхэһөөр, нийтин эдэ хоолой предприятинуудта шуухала тооттой ба ассортименттэй фарфоро-фаянсца, сортовтой, бусад амһартануудыг бүтээн гаргах гэжэ жэлэй түсүүдтэ дотороо хараалха ёһотой. тэрэһэлэн СССР-эй Госплан нийтин эдээ хоолой предприятинуудта шуухала мөбель үгүүлэхэ гэжэ түсүүдтэ дотор хараалха зэрэгтэй.

КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министруудтэ Совет 1967—1970 онуудтэ турш соо дээдэ, тусхай аунда хургуулинуудта студентүүд ба хургаһантэй абаха, нийтин эдээ хоолой предприятинуудта мэргэжлүүдтэй хүдэлмэрилгэһээд бэлдэхэ заабаһануудыг баталжа, Харьков хоттоо Нийтин эдээ хоолой институт эмхидхэхэ гэжэ шийлэхэдэ.

Нийтин эдэ хоолой предприятинуудтэ хүдэлмэринэ нутагуудта профсоюзүүдтэ комитетүүдтэ зүгһөө бүри шагнаар хангахынь, буйлуулагдалаг эдэ хоолой эрхэм шаар хангахэ, диктическа ба эмхэлэгэһини-филактическа эдэ хоол хайжаруулаха, нийтин эдэ хоолой предприятинуудтэ продукциин өөрһын үнэ хамтаруулаха хэрэгтэ оньһотын хангалта хангалтаг комитетүүдтэ анхлар хандуулахынь ВПСНС-тэ даалгагдана.

Нийтин эдэ хоолой предприятинуудтэ коллективүүдтэ абуулагдалта партино-политическэ хүдэлмэрин улам хайжаруулахынь, партийна организацинуудтэ үүргэ дээшлүүлэхынь, табигдаһан зорилгонуудыг үүргэһээд, хангалтын гурийн хайжаруулаха столовонуудтэ, кафенуудтэ, ресторонуудтэ хүдэлмэрилгэһээд асуулуу хэрэгтэ, тэрэһэлэн ажаллада комитеттэ ёһоор хандалаг, хүнэй хүндэлдэг, совет хүнүүдтэ эрилтэ хэрэгшээшэ хангаха гэжэ холотоо оролдолог байхаар бүхи хүдэлмэрилгэһээд хүмүүжүүлэхэ хэрэгтэ туһа харгыһынь союзна республикануудтэ компартинуудтэ ЦК-нуудта, партинар комитетүүдтэ, обкомундэ, горкомундэ болон райкомундта дуралдагдана.

Нийтин эдэ хоол дэлгэрүүлгэ худалдаа наймаа хүтэлбэрилдэг зургалдуудтэ, министрствуудтэ болон албан зургаануудтэ, партинар республиканска, хизаарнуудтэ, областной, горотскэй, районно комитетүүдтэ, нутагуудтэ ажалһанай депутатуудтэ ЦК, Советүүдтэ, профсоюзтэ ба комсомолой эмхинүүдтэ онсо анхараал хандуулаг хэрэг болодо ёһотой гэжэ КПСС-эй Центральна Комитеттэ, СССР-эй Министруудтэ Совет толоно. Эдэ эмхинүүд, зургаанууд орон дотор нийтин эдэ хоолой хэрэгшэ өйрһи жэлүүдтэ үлхэһөөр хайжаруулахын тула оролдолог хүсээлтэ гаргаха уялгалтэ. Партийна, Советүүдтэ, профсоюзтэ, комсомолой организацинуудтэ, худалдаа наймаанай органиудтэ гайхамшаг хайндэртэ—Агууһээ Октябрьини социальн революциин 50 жэлэй ойдо бэлдэхээд, эдэ баруунай эрьһын, продукци бүтээн гаргалтын талар тодорхойлон тогтоодһон тусбүүдтэ дургалһан түлөө, хүн зоние хангалтага бүхи эрхэм хайжаруулахын тулөө нийтин эдэ хоолой хүдэлмэрилгэһээд социальн мурсынь үргэһөөр дэлгэрүүлэхэ ёһотой.

ОЧИРОВ Цырен Очирович — «Правда Бурятия», «Буряад үнэн» газеттэ үдэһин редактор.

БАНЗАРАНЦАЕВА Намжил Бадмаевна—Хаягтын аймагай Погранична совхозтэй хоншон.

ЦЫДЫПОВ Гомбо Ганевич—Захаминай аймагай «Беда» колхозтэй түрүүлэгшэ.

АМАН ЗОХЁОЛОЙ „АЛТА“ БЭДЭРЭГШЭ

УЛААН-ҮДЭДЭ далайн саанаһаа бэшэ эрбэ. «Курьер аман зохёолой», соёл культурантэй шэмээшэ-гүтэй Байгал шадар нууцаг тухай бурга дуулажа, эхэтэ гайхаба: манай газеттүүдтэ шэмээшэ-гүтэй үлхэһөөр үгы болоһон үнэһин гэжэ сонсохолог — Америкын Холбоот Штатуудһаа эрбэн бэрэгтэ соо ингэжэ хэлдэгдэнэ. «Шэмээшэ-гүтэ тухай номой бил хала мээшээгүтэ...» Мун иймэ гуйлгатай бэшэ Австралиһаа эрбэ юм. Улангуй дурсагдаһан аресуудууд хэлэ, бэшэгэй эрдэмтэй доктор Лазарь Ефимович Элиасовтэй байһан томо ном — «Шэмээшэ-гүтэ фольклор» эльгээгдэ...

Эрэмхэдэ, тэрэнэй хүтэлбэрилгэһэ манай оройной алитэ эрдэмтэ,— фольклорист Марк Константинович Азатовскида Лазарь Элиасов хэдэн дэбтар соо бэшэжэ абаһан онгохонуудта, үлгэр туужануудта харуулажа, хайшаалда хүртэһэн юм.

Мэдээжэ фольклористнууд Гуревич Азатовский хоёр ингэжэ эрэдүйн эрдэмтын «найжанар» болоһон.

Лазарь Ефимович Элиасовтэй өвөг эрлэмнэ, соёл сурталтэ шадань хүтэлбэрилгэһэ тула бичи хаба шалалаа, хүсээд үгээһин хүн. Арад зоний аман зохёолой гун гүвээгэй үдхы зүбөөр таби барилдан, мүнхэшүгэй сэдэн үнэһин ухаан бодолынь мүнөө коммунис общество байгуулагһалтэй ам тулаа зорюулана.

Арадай аман зохёолой—туухын далай руу урдан үнгэрһэн он жэлүүдтэ сүүриин. Арал зоний ангин тэмээһы, сэдэн мөргөн ухаа, бичигтэ бөөдэ шэнээн абаһан аман зохёолдэ «эрхэһин мурөө» мурдан шэнэлэгдэ—совет эрдэмтэй нангин зорилгонуудтэй нэгэн болон. Буряад оройной эрдэмтэ Лазарь Ефимович Элиасов энэ болон бэшэһэн хэрэгтэ бүхи аман шаһаа зорюулаха.

Элиасовтэй урда тээ Байгал шадар ороудалтэ, буряадуудтэ, эвенкинуудтэй болон бусад яһанатай аман зохёол гунзэгшүүгөөр шэнэжэ-дэлгэрүүлгэ байгаа.

Хамта ажалладаг нүхэлдэ эрдэмтэд — Буряадай нийтин эрдэмтэй институтай хүдэлмэрилгэһэ Лазарь Ефимовичтэ ажиллажа, тэрэниие Буряадай АССР-эй Верховной Советтэ нутагта кандидаттаар дэбхүүдтэ Партиин гэгшүүн Элиасов энэ найдабарине харюулажа шадан байха.

1926 ондо Баргажанай аймагай Ехэ Уурег нотагай Эрхүүгэй университеттэй ба Зүүн Сибирине шэнжэлхэ Обществын экспедици эрбэ. Элэр залуу Элиасов мэдээжэ эрдэмтэ, фольклорист А. В. Гуревичтэй танилсаба. Александр Вениаминович һурагтын аман зохёолод хуралтай өлгөжө, дуулаһанаа тусхай дэбтарта бэшэжэ абаһынь дуралдаа һэн. Дүрбэн жэлэй үнгэрһэн хойно фольклористнуудтэ хэрэгшэ экспедициин хүрэгжэ

«Буряад онгохонууд», «Частушканууд»...

Би Элиасовтэй шэнэ номой газраара бэшэһэн худалдануудыг илралаб. «Прибайкалин аравуудтэ фольклор» гэжэ нэрлэгдэхэй. Номой турууһын хэлэг Буряадай номой хэблээдэ тушаагдахай. «Баяр баргалдаха даа» гэжэ Лазарь Ефимович хөөрэнэ. «Агууһээ Октябрьини 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан хүдэлмэрини гэгэ-

Лазарь Ефимовичтэй дэбхүүдтэ урлахадамин, СССР-эй «Знани» бүлгэмтэй президиумһаа эрбэн бэрэгтэ харуулаба. Греница өмжө, Сибирини уран зохёолод лекцинуудыг уншаһынь тэрэн соо ауралдагдана. «Знани» бүлгэмтэй гэгшүүн хадаа онгодо болон бээбэ» гэжэ Элиасов эрбэлхэ Юбэ гэгээд, Элиасов Буряадай республикын «Знани» бүлгэмтэй правлениин түрүүлэгшэ юм.

Арал зонийгоо аша тулаа мэдэ солотгойгоор оролдоло абаһан Буряад оройнойго эрдэмтэдэ ажалтануудыг хүсээһини.

К. ИЛЬИН.

БАРУУН БЭЭЫН АГИТАТОР

БҮНГАЛТА! Бүгдэ арадай һунсалта! Энэидэ зорюулагдаһан урда лозунгүүд ха хаангүй үлгөөтэй харагдана. Агитпунктын гал үдэһи орой болотор соробхилоно. Улаан-Үдэ горотой Сэлэнгын баруун бөдөхий «Заречный» һунгуулин участкаг үдэһи оройһон Георгий Никифорович Банин орожо эрэнэ.

— Зэ-э битнай ажалһангаа һүүлдэ гэрэхэ гэгшээ. Мунөө участкаа гарахамын. Нунгалташы өйротоо,—гээд агитатор Банин участкаво комиссини түрүүлэгшэ

Павел Константинович Седунов тээшэ хараад хөөрөнэ.

Тэрэнэй гаража ошоһон хойно: «Энэмнай нимал хүн даа. Ажалһангаа һүүлдэ үзэр бүхэн тоной участкага аяжа, һунгалтагдалаа хөөрлөгжэ байгша» — гээд Павел Константинович хэлэжэ һэн. Хайнаар һургалтадамин Георгий Никифорович Банин «Бурвострой» трестдэ автомашина жоолодолог хүн байба. Партиин гэгшүүн хадаа орон дотороо үнгэрэгдэжэ байгаа энэ кампаниин үдэ гараа дэлгэд һуудаггүй зантай. Хэдэн жэлдэ агитатороо хүдэлнэ. Тэрэнэй хайнаар ажаллада байһынь мунөө хүн бүхэн лэ магталаг болоһонхой. Участко дээрээ

эрээд, һунгалтагтай хөөрөһин байхадаа, гэдэниие һунгуулин дүрмтэй танилуудтаг, орон дотороо боложо байһан һонирхөөн материалнуудыг газетын хууһаа нуулаха хөөрөжэ үгдэг юм.

Георгий Никифорович өөрөөр хич ажаллаха байхааа галда, өөрсашы агитатороор баша, мун һын ондоо хүдэлмэридэ эдөхтэйгөөр хабаалана. Тэрэ нийтин гегинспектор, ДОСААФ-ий гэгшүү, арадай дружинник. Нимал хургыгтэ партийна организациини мэдэжа, агитатор болгоо юм.

В. АЧИТУЕВ, КПСС-эй Улаан-Үдэ хүдөөгэй райкомтэ пропагандист.

ТҮРҮҮ ХҮН ТУХАЙ МАГТААЛ

ЗАНДИН НЮТАГАЙ ХОНИШОНОЙДО

ПАВТАРНАГ, шүрбэһэйг бөөтэй хүн. Бага зэргэ бууралтажа байһан һанһанынь үндэр һанынь — Зандин нютаг. Хүн боложо, хурһыһтэ алтан дэлхэй дээрэ хүдөө шоройдожо эхилһэн саһаа хойшо мунөө болотор түрэнэй нотагтаа ажалууна, ажаллана. Дамба Цыбыкжапов ажалһаа бэрхэ хүн гэжэ нотагтаа алдаршанан. Жийрэй—хоншон. Хүхүү ажалһаа хүн. Хабарай хагсуу хорон һалхунда ороһон шөрбүүдтэ худ-ржкэһэн, зун, намарай халуун паранд шаруулажа хурдһанһан шараһынь карахалда, тороние хүндэлэнгүй хүдэлсүнгүй байхаар бэшэ. Гэр бүлдөөшө үнэр баян ажаһуудат. Хоёр хубууһын хургуулида һурача. Хоёр басагадини нотагтаа ажаллачат. Хүгшөөһиниһи пещида гаранхай.

ажааллажа ябаһанынь маргалдэ-халгүй.

Һүүгэй арба гаран жэлэй туршда хани нүхэртээ хонин һураг дажа байхалда. Дамба Будаевич ёһотой «сагаан алтан» эвэн гэжэ нэрлэһэдэг болоо. Тингээшэ һаа, тэрэ туйлаһанһаара амардуггүй. Жэдээд хонин бүрһөө хурга абажа, бүрүн бүтэһөөр түлүүжээд шалалаг. Нооһоние эхээр тушаадаг.

...Газахы ханаа соо хээлтэй табалд хонин халһаттай харагдана. Хоншон Дарижап Даниева хайхан үбһэ тэдэндэ таржага үгэһэн. Хоёоо соогуур гэжээлэй даһан сайбаһалса. Түрүүһинхөө хургадалжа байһан түлүүнүт. Бэшэ хонидын бэлнээрнээ гарангуудтэ һурача. Хоёр хубууһын хургуулида һурача. Хоёр басагадини нотагтаа ажаллачат. Хүгшөөһиниһи пещида гаранхай.

Табалда бүхилдэн хайхан үбһэ, галха таряанай зүйл, минеральн тэжээл, булсан улан. Юрээдөө тэрэ хээлээр дуралдаггүй юм байһа гэжэ мэдэхээр. Дал сооһи зулаан, арюун, сөөр.

—584 хонинһоо 620 хурга абад, хайнаар түлүүжэжэ байһанай,—гээд ахалгата хоншон ахалха. — Ушоо 66 хонин хурьгалха.

Түүхэтэ хайндэртэй хүндэлдэг дэлгэрһэн социальн мурсыһоо ороһон хонин бүрһөө хурга абахада гайһан хариусалгата уялгала энэ бичыхан коллектив ажалһаттайгаар үдүүлэн дүүргэһэн. Халха хургадалы Гочин Будаевич Цыбыкжапов, Смыжит Балмыцерево гэгшэд жэншэдгүй харуулаһан.

Нүхэр Цыбыкжаповтэй отарин хонид һориноһотой, шэлээгэмэл һайн үдэтэрэй. Оролдосгойгоор бэлдэгдэжэ, хайнаар элээлүүлдэг байһан хонидын хүүхүүһы һаа, тобир тарганууд, нооһониниһи заамыг хүдэлсүнгүй.

Сибирин болон Алас-Дурна зүгэй хүдөө ажакһын үргэн эхэ зүйлөөндэ хабадалсажа, оройнойгоо түрүү хонинһотой дүй дүршэлтэй танилсажа эрээд, тэрэнэ ажал хүдэлмэрилдөө саг үргэжэ хэрэгшэ байдагынь хайшаамаар. Үнгэрһэн жэл ахалгата хонинөө «Хундэлэй Тэмдэг» оршоноор илгээгдэнэ.

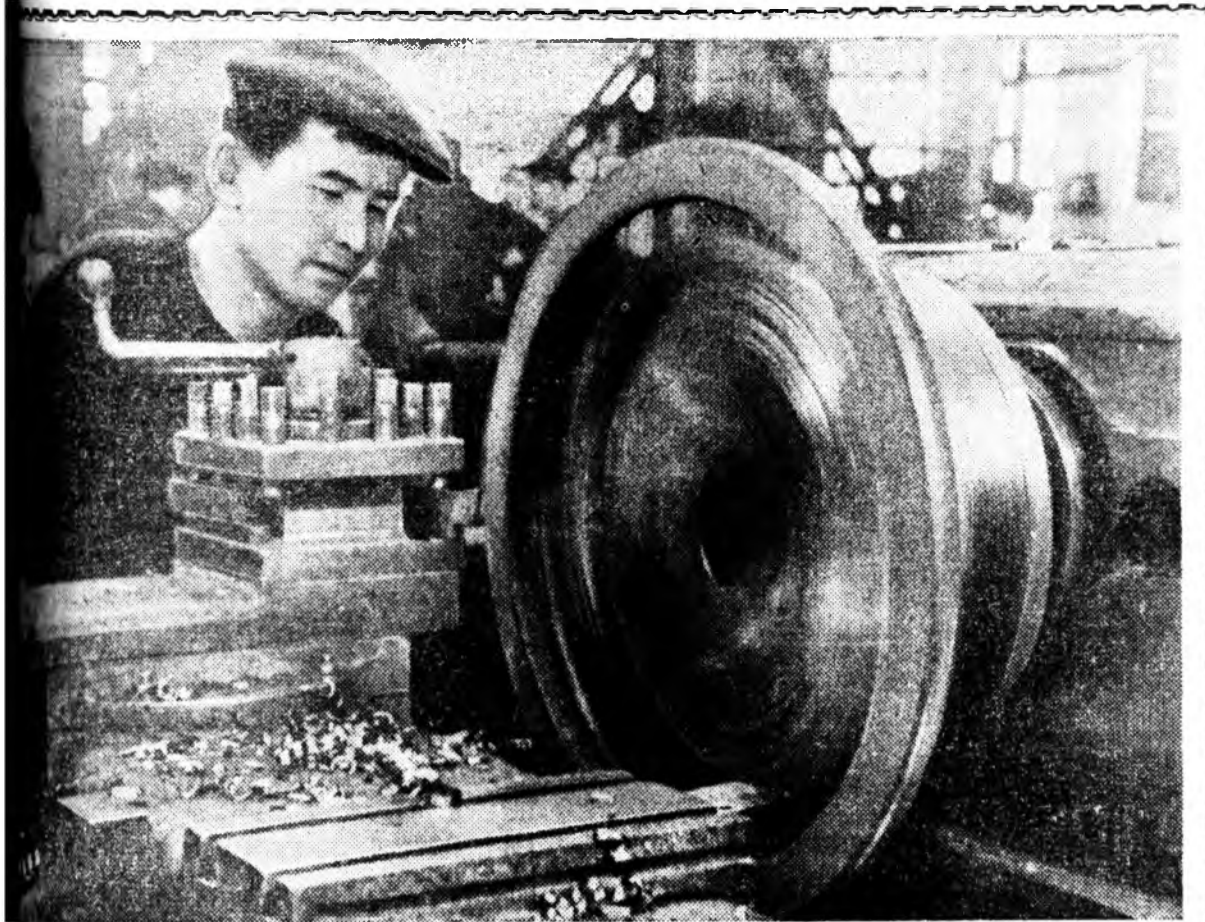
Хамга хураг зориг, бүхи мэр-гэжэд шадбарла арад түмэһингөөр хэрэгтэ зорюулаха абадаг, өйтэй эгээд эдэ нүхэдэй оролдоло мин хин хоороогүй. Эдэнэр коммунис ажалтэй бригадын хүндэт нэрэ зөргөд хүртэнхай. Үнхөөрөө коммунис ёһоор ажалладаг түлөө хайнаар ажаллаһанайнгаа түлөө намалта түлбэриһыне апа-гүйхөөр абажа байхада урма-тай. Үнгэрһэн жэл нэмэлтэ түлбэридэ 996 түхүүриг мүнэ абаа.

Дамбинева, «амаралтаа гарааб» гэжэ минн байжа шалхаа аал? Угы даа.

— Би Дамби Цыбыкжаповтэй арба гаран жэлдэ суг хүдэлжэ далашооһи. Тээшэе бригадыннгаа хүндэт нэрэ зэргыг дээрэ үргэн ябахы бидэ буталт эрмэлдээг гэгшээбди. Наһаттай болоһон намта, хонидойнгоо хойноһоо дахын, хээрэ талын сөөр агаараар ирэн соогоо амилан ябаһанһаа хайхан юмэ үгы гэжэ хангалһаа,—гээд Долгор Дамбинева хөөрөнэ.

Дамби Цыбыкжаповтэй арба гаран жэлдэ суг хүдэлжэ далашооһи. Тээшэе бригадыннгаа хүндэт нэрэ зэргыг дээрэ үргэн ябахы бидэ буталт эрмэлдээг гэгшээбди. Наһаттай болоһон намта, хонидойнгоо хойноһоо дахын, хээрэ талын сөөр агаараар ирэн соогоо амилан ябаһанһаа хайхан

Улаан-Удны «Электромашин» заводой хүдэлмэрийн дунда Агууха Октябрийн 50 жэлэй ойн үзэглэлэй социалист мурьсөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Заводой электромеханическа цехэй токар, шуган, шугангай, шугангай Бажеев эдэ үдэрүүдтэ халаанангаа даабрин ходол үлүүлэн 120—125 метр хүртээр дүүргэнэ, бүтээгэн зүйлүүдээ түүрүүшын харалгаар тушаана. Зураг дээр: нүхэр эхэе ажалдаа.

Австралийн морягуудай эрэлхэг зориг

КАНБЕРРА, мартын 9. (ТАСС). Урда Вьетнам хулар сэрэгэй ачаа абаанагад оройнгоо худалдаа наймаанай флотыг хабаадуулаха гэж Австралийн засагаархид нэгдэж үзэжээ. «Бунари» нүүдэр ушоо нэгэ амаанай судна — «Джон-парит» корабльда муноо буу зэбсэг, сэрэгэй хубеага тээжэ байна гэжэ Сиднейнээ мэдээсэба.

ИНДОНЕЗИДЭХИ БАЙДАЛ

ЛОНДОН, мартын 9. (ТАСС). Сукарнада президентын тушаал хэргэмьен улооха, зүгөөр бүхы гүйсэдхүүхы засагаань хаана гэжэ энхэй ээсэгтэ хүсэнүүдэй хүтэлбэрлэгшэнэ муноодор Индонезийн аралы сэг зуурын консульгативна конгрессэй эссей дээрэ хэлээ гээд Рейтер агентствин корреспондент Джакартагаа мэдээсэба. Тэдэнэр Сукарны сүүдэ утахыг буруушаан байна.

«Соблой хубихал» амхидхэгдэ

Пекиндэ Пекинэй эдмаришад хунвэйбинүүдэй ба цаофанинуудай — «хуули засаг» булан абага бэсүүдэлгшэй амхинууд дотор гурим тогтоохын тула яаралтай хэмжээ абаха баатай болонхой. Гэжэ зуура, Хитадай хэблэлэй, галааны корреспондентүүдэй мэдээсэлүүдэ харахад, «Гүрэнэй хуушан зургаануудыг хандуулаха» кампанитин, Мао Цзэ-дунда эсэргүү талынхиде дараха үеэр «Соблой хубихалда» хабаатан олон амхинуудэй, штабуудай ба нэгэлзэнүүдэй дунда атаа мэээ булаллаха явадал гардан байна. Тэдэнэй нилээд олонинь дээдэ зургаануудта «мэдээлэ» үгэхээ арасад болонхой. Энэнтэй дашрамдуулан, «Соблой хубихалда», «хуули засаг булан абагала» муноо хүртээр эдмаришад хабаадаг байхан зарим амхинуудэй тараагдан тухай мэдээсэлүүд Хитадай хэблэлд гарагт болоо. Эдэ мэдээн амхинууд «өөнэлгөөн үүрэг дүүргээ», «эмүүнэй зорилгонуудта таараха бол» гэжэ мэтээр хуулиин газаргаа тайбарилна.

ХИТАДТА БОЛОЖО БАЙГАА

ҮЙЛЭ ХЭРЭГҮҮД ТУШАА

ршэй бүтээгдэлд үнэн занда үзэһэн партийна болон гүрэнэй зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй — «Гурбан талын хүснэй зүгөөн хуули засаг хамтадаа эзэлхэ гээд зүб хараа шугамда» эсэргүү «тон шанга довтолго» хөнө гэжэ тэрэ газетэ бэшэнэ.

ШЭНЭ ЗАНШАЛААР

Улаан-Удны «Электромашин» заводой хүдэлмэрийн дунда Агууха Октябрийн 50 жэлэй ойн үзэглэлэй социалист мурьсөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Заводой электромеханическа цехэй токар, шуган, шугангай, шугангай Бажеев эдэ үдэрүүдтэ халаанангаа даабрин ходол үлүүлэн 120—125 метр хүртээр дүүргэнэ, бүтээгэн зүйлүүдээ түүрүүшын харалгаар тушаана. Зураг дээр: нүхэр эхэе ажалдаа.

та дэбхитэйгээр хабаадасана. Аймгай клуб, улаан булангууд соо асуудал харюугай үзэһэнүүд, наачна атеизмын асуудалуудад динсүт, уншалгалта конференцинууд үнгэргэгдэнэ. Түнхэнэй, Тоорын, Еловкын хүдэлгэй библиотекүүд соо шалдан бурхан тухай, мүн архин хорон тухай бэлгэдэлүүнүүдэд уншалгалта конференци оло дахин болоно. Эдэ нотагуудай библиотекүүдэд нүхэр Ланина, Красикова, мүн Бардуева гэгшэн арбан хоногто нэгэ дахин мал ажалай ферма, отарануудта онодог, малнадай дунда һонин һонин помудыг тараагд, уншалга үгэдэг гуримтай. Жэһэнэй, Тоорын библиотекарь Роза Бардуева лама бурханай хуурмаг нургаал шоглон элэрхэйһэн Хона Намсаревтай зохиолуудыг малналта уншалга үгөө һон. Имэ уншалгануудыг амхидхэхэдэ хун аон, илангаа бэйгэ, нургаал багтай хүнүүд эхэ юмэ олгожо абана.

Далайн сэрэгэй хүсэнүүдэй командлагина вице-маршал Мульяди үгэ хэлэхэдэ, энэ конгрессе Сукарно тушаа шидхэбэри гаргахдаа болгоомжтой байха зэргэтэй гэдэн генерал Сухартын мэдүүлгэ дэмжэбэ. Далайн сэрэгэй хүсэнүүд булгадаа Сукартын талада байна гэжэ тэрэ зааба.

Далайн сэрэгэй хүсэнүүдэй командлагина вице-маршал Р. Нурьялин мун э дэмы яаралтай шидхэбэри гаргажа болохогүй гэжэ конгрессэй гэгшүүдэ һануудла. Хэрбээ тинмэ шидхэбэри гаргабад, орон доторхи политическэ байлалыг улам хүжэрөөлэ магад гэнэ.

Джакарта, мартын 9. (ТАСС). Сукарно тухай асуудалыг Арадай сэг зуурын консульгативна конгрессэй эссей зүбшлэжэ үргэлжлэхөөр. Үсэгдэлд үгэ хэлэхэдэи олошкын Сукарны тушаалаань гаргаха, сүүдэй харюусалгада хабаадуулаха эрилтэ табиһан Индонезийн парламентын тогтоол дэмжэлэг тухайлаа мэдүүлбэ. Гэжэ зуура, полицийн сэрэгүүдэй командлагина генерал Сучито Юдихарджо гэгшэ шидхэбэри гаргахдаа мэдэжэ болохогүй, хүсэхүрэгдэхгүй юмэ армид баалжа болохогүй гэжэ конгрессэй гэгшүүдэ һануулан урхалла.

Урдань хүнэй үхэхэдэ зарим мухар хүдэгтэн лама гү, али лонь асардаг уршарнууд үзэгдэлэг һон. Мүнөө имэ явадал огто үгы болоо. Хүнийг хүдөөлүүлгэн дээрэ архи эхээр ууха явадал болуулаха. Эдэ мотын ёһолол, шэнэ заншал мүнөө усын сагай эрилтээр, коммунист ёһоор дүүргэгдэлэг болоо.

КПСС-эй райкомой дэргэдэ наачна атеизмын шидхэлэ тусгаар үгэлэ хүдэлнэ. Энэ бүлэгэй гэгшүүд колхоз, совхозуудад гаража, атеизмын асуудалаар хүдэлмэри юбуулахадан партийна эхнэргэ атеизмын семинар хира эхрээ болоод эхэ хэлэг юм. Илангаа Тоорын, Толгойн, Түнхэнэй атеистнууд дэбхитэйгээр хүдэлнэ.

«Соблой хубихал» амхидхэгдэ Пекиндэ Пекинэй эдмаришад хунвэйбинүүдэй ба цаофанинуудай — «хуули засаг» булан абага бэсүүдэлгшэй амхинууд дотор гурим тогтоохын тула яаралтай хэмжээ абаха баатай болонхой. Гэжэ зуура, Хитадай хэблэлэй, галааны корреспондентүүдэй мэдээсэлүүдэ харахад, «Гүрэнэй хуушан зургаануудыг хандуулаха» кампанитин, Мао Цзэ-дунда эсэргүү талынхиде дараха үеэр «Соблой хубихалда» хабаатан олон амхинуудэй, штабуудай ба нэгэлзэнүүдэй дунда атаа мэээ булаллаха явадал гардан байна.

«Соблой хубихал» амхидхэгдэ Пекиндэ Пекинэй эдмаришад хунвэйбинүүдэй ба цаофанинуудай — «хуули засаг» булан абага бэсүүдэлгшэй амхинууд дотор гурим тогтоохын тула яаралтай хэмжээ абаха баатай болонхой. Гэжэ зуура, Хитадай хэблэлэй, галааны корреспондентүүдэй мэдээсэлүүдэ харахад, «Гүрэнэй хуушан зургаануудыг хандуулаха» кампанитин, Мао Цзэ-дунда эсэргүү талынхиде дараха үеэр «Соблой хубихалда» хабаатан олон амхинуудэй, штабуудай ба нэгэлзэнүүдэй дунда атаа мэээ булаллаха явадал гардан байна.

«Соблой хубихал» амхидхэгдэ Пекиндэ Пекинэй эдмаришад хунвэйбинүүдэй ба цаофанинуудай — «хуули засаг» булан абага бэсүүдэлгшэй амхинууд дотор гурим тогтоохын тула яаралтай хэмжээ абаха баатай болонхой. Гэжэ зуура, Хитадай хэблэлэй, галааны корреспондентүүдэй мэдээсэлүүдэ харахад, «Гүрэнэй хуушан зургаануудыг хандуулаха» кампанитин, Мао Цзэ-дунда эсэргүү талынхиде дараха үеэр «Соблой хубихалда» хабаатан олон амхинуудэй, штабуудай ба нэгэлзэнүүдэй дунда атаа мэээ булаллаха явадал гардан байна.

Ажалай түрүүшүүдэй пенсидэ гарахалда, тэдэнэй нэгэ ажалдаа үнн улаан сэг соо хүдэлмэнь тэмдэглэхэдэ, хүн зон олоороо суллардаг, улаан булан, клуб соо нимэ ёһололто үнгэргэгдэлэг болонохой. Жэһэнэй, «Восточные Саяны» колхозой правления, партийна комитет эрхэм наалиннар нүхэр Идуевагай Таһархайн һунэй-товарна ферма дээрэ 25 жэл соо хүдэлмэнь байрал оршон байлалда тэмдэглэһэн байха юм. Түнхэнэй Түнхэнэй түрүү хонинон Гатай Шойбоной Лениной ордендо хүртэһэни баял нимээр тэмдэглэжэ һан.

Б. ШИРЕТОВ, Түнхэнэй аймгай «Знани» бүлгэмэй харюусалгата секретарь.

Лондондэ квартинуудай нэгэндэ Рупферт гэжэ үйлсын дэлгүүрэй тэгэндэ гэзгэн сагаан удэр дунда сагаан мори унаһан ниссэгэн шухуу хун зурга бэшэ. Тон һэжэлмээр програматай үннин клуб хүнүүдэ олоор ерүүлхын тула элээбэсын арга хэрэгдэлэг байна. Хуушанай ёһорхуу Лондондо шэнэ сэг, шэнэ ёһо заншал болжо байнхай.

Лондондэ квартинуудай нэгэндэ Рупферт гэжэ үйлсын дэлгүүрэй тэгэндэ гэзгэн сагаан удэр дунда сагаан мори унаһан ниссэгэн шухуу хун зурга бэшэ. Тон һэжэлмээр програматай үннин клуб хүнүүдэ олоор ерүүлхын тула элээбэсын арга хэрэгдэлэг байна. Хуушанай ёһорхуу Лондондо шэнэ сэг, шэнэ ёһо заншал болжо байнхай.

Лондондэ квартинуудай нэгэндэ Рупферт гэжэ үйлсын дэлгүүрэй тэгэндэ гэзгэн сагаан удэр дунда сагаан мори унаһан ниссэгэн шухуу хун зурга бэшэ. Тон һэжэлмээр програматай үннин клуб хүнүүдэ олоор ерүүлхын тула элээбэсын арга хэрэгдэлэг байна. Хуушанай ёһорхуу Лондондо шэнэ сэг, шэнэ ёһо заншал болжо байнхай.

ХОНГЁО ХООЛОЙТОЙ ХУБҮҮН

Нэгдэ телевизор хаража һуухаданми, экран дээрэ нэгэ ондоо шарийтай бишыхан хубуун харагдаа һэн. Тинхэдэ «Санта-Люция» гэжэ динэ үнэн зүрхэнөө хонгёо хоолойгоор дуулаба. Тэрэнь хэнигэ гэжэ юрэдөө таняагүй, Бүри хожомын тэрэ хубуун Ама-Атын юм гэжэ дуулаа һэн.

Хаража ороо бэлэй. Абингаа хайнаашыбэ өшөөд, эхэл үрү дургуу булсажа эрэдэгшын тэрэ мартаагүй. Тинхэдэ яадашье, абань СССР онохо зүбшөөл абажа шалаа һон. РОБЕРТИНО

Ама-Ата эрээд байхалда энэ айлхай гэр бүлээд концерт табидгад зантай байба. Тинхэдэ скринкэ гү, али дутараар наалдажа байгад хатардаг һэн. Эндэ Муслим Магомедов, Робертини Лоретти гэгэ талын хубуунэй дуулаһан дуунуудыг анха түрүүшынхөө шалнаһан байгаа. Тини планетина дээрэ бэлэгтэй юмэ нүүдлэ тэрэ хубуун эсэжэлдэжэ абан.

Тэрэ хэзээнэй ёһоор, Франциин ГДР-эй предпринятиундэй бэлэй продукция бусад оронуудта гаргажа худалдаха талаар харилсаа холбоо хэжэ гэжэ хараагдана.

Франци ГДР хоёрой экономика холбоон ПАРИЖ, (ТАСС). Франциин «Шнейдер-Крез» гэжэ концерн химическэ заводуудай түзөөрэлтэ бүтээн гартадаг ГДР-эй предпринятиундэй харилсаа холбоо хэжэ тухай хэлсээ баталаа. Энээн тухайдань мартын 8-да Парижад сонсохогодо.

ХИТАД 16 нагай хүрээшье, үннөөр намтар нэгэлзэнэ бэлэгтэ үзөөгүй. Теад бишыхэнь гээд һанн, тон богонихон байнхэ да юм. Жинхэнэдээ... Ангадай шидхэлдэ хамта Советскэ мэдээ эрээ. Мунөө ийнхэдхи саяга һураһаб. Комсомолдэй гэгшүүн. Аба элэй хоёрин үйгүр шуганай дуушад юм. Дүү хубуун — шуганай дуушад хураха азуула, хуража муулаана. Дүү бэсэдэл — Арингууд. Бухаргууд хоёрин дуушад хураана, мүн хураган муулаана.

Табан жэлэй саана, үйгүр хүүдэдэй табиһан концертын үедэ, Ама-Атын теледустийн режиссёр, үйгүр айнай Салима Исмаилова гэгшэ өөрын «оложо» абан һэн. Мурат хонгёо хайхан хоолойтой байба. Салима хүүжэмлэе, ажал хэрэгшье һайса мэдэхэ байһан хадаа, радио болон теледустийн, оркестрай дирижер, Назарай СССР-эй габылата артист, Василий Лисицай Мурадыг таһилуулаа һэн. Хубуунэй дуулаһан шалнажа абан, концертын үедэ оркестраар наалдаһан гэжэ тэрэ тон дуратайгаар үгэжэ үгөө.

«АБНАРАЙ ХУУНАН ГАЗАР» Мурат муноо артист болонхой. Тинхэдэ тэрэнэй концертедэ муулаһан тухай хэлэһэн байба. Урланды режиссёр Александр Курочкин шэнэ картина буулгахада Ама-Ата эрэхэдэ, халса хубуунэй роль наалдахын тула, бишыхан артист болжо Мурат Ахмадиев шална абаһан байгаа. Боннердэ дуулаха, өсгөдө мадэжэ болон дээрһэе бэшэ, харин артист болодо наалтаха болгонохой.

«АБНАРАЙ ХУУНАН ГАЗАР» Мурат муноо артист болонхой. Тинхэдэ тэрэнэй концертедэ муулаһан тухай хэлэһэн байба. Урланды режиссёр Александр Курочкин шэнэ картина буулгахада Ама-Ата эрэхэдэ, халса хубуунэй роль наалдахын тула, бишыхан артист болжо Мурат Ахмадиев шална абаһан байгаа. Боннердэ дуулаха, өсгөдө мадэжэ болон дээрһэе бэшэ, харин артист болодо наалтаха болгонохой.

«АБНАРАЙ ХУУНАН ГАЗАР» Мурат муноо артист болонхой. Тинхэдэ тэрэнэй концертедэ муулаһан тухай хэлэһэн байба. Урланды режиссёр Александр Курочкин шэнэ картина буулгахада Ама-Ата эрэхэдэ, халса хубуунэй роль наалдахын тула, бишыхан артист болжо Мурат Ахмадиев шална абаһан байгаа. Боннердэ дуулаха, өсгөдө мадэжэ болон дээрһэе бэшэ, харин артист болодо наалтаха болгонохой.

ВИВА, КУБА!

Долгонтон, гүдгэлэн, намаагаар набшалан, дуулгын зайдан тухарын жэл сэсэглэдэг, Наран элээрээ тэрэни адислан, Навьенс утадхан залуугай эршэ бэлэглэдэг, — Тэгүүншэдэн, Куба түрлөө шэнээр абаба, Тэмсэлэй наран толгой дээрнй мандаба. Будан тэгэрнй хороор мүнөө дуналнагүй. Булаг аршаан хураар суршан буулгана. Буйгаа дуугаа утаар мүнөө буугайлнагүй, Буга дуугаар баатарай домог дуудана. Эрэлхэг үхэлээрөө, гаднагэр шэнги, Эрлинг дайсадаа үхэдхөн хүрдөөн Хосе Мартини нангин мотороо бэлмэ Хоёр гараараа дээрэ тахин, бодоо нэн, Салгидама холын далайе долгилуулаана «Санта Мариа» онгосын түлүүрне бадаргаа, Галвао түрүүтэй португальска Гайхамшаг мөргүүдта харгы замьны гаргаа. Саахарлинг талын харабтар шарай дээгүүр Сахлын иодониний Латын Америкадэ гайхал! Мунха сэсэг — бамба сэсэг дээгүүр Мунгэтан байхань, үнгэтан нуухань найхан! — Нингэм журамнай Марксын ухааннаа мундэлөө, Нингэ налалар нягтаран жагсаа! — гээд Баатар Фидель зоноо урлалан хүндэлөө. Баран зонинь нургаал болгон хүлээгээ. Гадада далайн галзуу еборгодо ороош наа, Ган булад хүсөөрөө динлэн гарана. Хара амяа хаража хуудаггүй зангаараа Хамаг СССР хабын хээр тунална. Нэгэдүгээр Морин сэрэгэй нэлэмшэн — Нэгэрүү ород, эдир буденовец хүбүүнэй Арбан юхэдэхи ондо алдалан үхэгшине Аяар холын Кубада дуудлаа бэлэй. Мүнөө харин түби хоорондын ракетын Мунгэн мөмш мөөрөн, бухураан харбахатаа. Эрхэ сүлөөтэй Олтирог гэгдэнги Кубын Эрнэ зөриг улам хурсадана харахатаа. Будан тэгэрнй хороор мүнөө дуналнагүй, Булаг аршаан хураар суршан буулгана. Буйгаа дуугаа Утаар мүнөө буугайлнагүй, Буга дуугаар сүлөөтэй домог дуудана. Зандан модоний дуун, халагайны аялга, Залаагайны сахилгаан, залуугайны аялга Мун бэйшнй, Куба, мун байхан, Куба, Мунган млинг одоор мандын! Вива!

ШЭНИНСЫН ЗАЛААНУУД С. ПЫДЫНОВЭН фото.

УРАГШАГУЙДЭГДЭВ. Н. ФАРАНОСОВОЙ фото.

ХҮДӨӨГЭЙ БОЛЬНИЦАДА БУНИ. П. БУРМАКИНАП фото.

ЭНЭ ХУУДААНДАМНАЙ УНШАГТЫ:

Ангуушан — уран вохбошо.
Хүршэ, аха дүү орон тухай.
Уран шүлэгэй долгин.

ШЭХЭНЭЙ ШЭМЭГ НЮДЭНЭЙ ХУЖАР

ЗАЛУУ МӨРГЭЖЭЛТЭД

46 хүбүүд, басагал найхан Хяатгын гидрометеорология техникум амжалтагайгаар дүүргээд. Энэ уншарта зориулагдан байр ёлоолой үнэе дээрэ тэдэни 33-дэн гидрометеор, 13-дэн техник-газар ажамжаалтын дипломуд баруулагдажа, амарнагын дулаан үгүнүүд Хэ-лэгдээ.

Залуу мөргөжөлтөд Ихэдэй, Тувын болон Бурядай республика-нуудай, мун Эрхүүтэй, Шотан областынуудай аймахуудта агаал-лахаар элбэгээдөө.

Р. ЧАГДУРОВА.

БИШЫХАН ҮХИБҮҮДЭЙ ХӨВРӨӨНЬӨӨ

Эмэнь табатай хубуундэ: — Амандаа юнда хадаааа хэ-бэл? Шүүдэни унашаал. Түшөө дахин хараа наа, тэрэ түмөрх-нүүдэниини пешөн руу хаяжар-хиха!

Нэгэ хэди сэг үнэрбэ. — Шн баба амандаа юу хэдэ ябанан? — Ойрогноо хурга! — Хургаашье амандаа хэжэ болохогүй ха юм.

Төдэ элбэгшн? Хургыени пешөн руу хаяжархиха гүш? — Долоотой Дулаа үгдөөгүүр баримдээрэ: — Өө, элбэ, би угаа номни зүү-дэ харааб. — Юун тухай?

— Би модоний оройгоор нин-дэб. — Самолетдоор гү, али верто-летдоор гү? — Угы, би Байртай хамта га-луунууд мэтэ ниндэжэ ошоод, модон соо агаалнаа түүгээб. — Тэндэ наадажа хуулан Байр: — Төдэ саашаа юун болоо? — Шн наамаа юу асуугаабин? Ойроо тэндэ намтай байсаа ха юмши! — гэжэ Дулаа нэгэргүйи харуусаба.

Нэгэтэ зургаатай Шн өөрыгөө нурхэртэ ниндэжэ хэ-бэл? — Зуи үйлсэлэ наадэ байхадан нага томо хара нн-хулдэм алашоо нэн. — Умдыени хахалаа бээ! — гэжэ нухарынй нонирхоб. — Угы, угы, хүни нисэ байхан юм.

Д. ОШОРОВОЙ сулгуулбарина.

ЗУРАГЛАЛ

ТАЙГЫН ЭЗЭН

МИХАИЛ Ильич Жигитович гэртнй «бариха» гэжэ хүшэр хэрэг. Жэлэй эхиндэ хэдэ дахин Баргажа-наар ябанашье хадаа тэрэнтэй уулажа шагаагүйдөө шалгалта бэлэй. Хүржэ ерэхэдэни тайга руу ошоно байха. Мэнэ наа талаан боложо хүсэлни бүтэбэ. Шуурган боложо, Байгал дээгүүр бурхажэ эхилээдүй хэдэ Жигитович гэртэ байханьшье тинмэл нэн ха. Нимэ шуурганда ямар ан түрөөл агнагдахаб даа.

Жигитовичтай гэр Максимиха төхөний хадаа юм. Биднэр, Польшын Панорама гэжэ журналэй корреспондент Андрей Сорочинский, оршулагша Юрий Рогован болон би Жигитович гэртнй харооно хара-бади. Хэрэгсэ дээрэ хүл хүтган хүн гаража эрөөб. Нюдэдоо шадтай. Хүнгэхи саамстай. Мэндэшажа эрээд, гэртэ орохье уриба:

— Таанарые үдэн удуур хүрээжэ эхилээ нэмди, орогтын, орогтын, даархатнай... Тэрэ хүмшй тамгаана-са энебээ:

— Хан гэмээр ханижаа үзөөгүй хүмбй.

— Гэрэй эвэн агнуурда абаагүй бээ, — гэжэ Андрей Сорочинский ород, поляк хэлэ худхаруулан зөө-лөөр асууба.

— Гэрээ, гэртэ, Урдатнай байна...

Тэрэни би урдань шуураарнй танидтагүй байхан хадаа хүрэн сэлүүн сэлүүнэй, үндэр бэлтэй гэжэ эдэ-хэжэ абаа хүм. Унэн дээрэ мэлжэжэ ангуушанин юмнэ ха хүн байшоо.

Ангуушанай гэр сөө байгайны арбан, ан түрөөлэй эбэр харатанайгүй. Андрей Сорочинский халаглана: гой фото буулахаа найдажа ябананда.

...Долоон Үбэгдэ шиха ээрэ эрөөб. Биднэр сагай ошонини мэлзүгэй нонирхолтой ушарнууд, ан түрөө-лэй эбэр зан тухай Михаил Ильичэй хооронь нэгэшье үгэ элдэнтэй шалгалтади. Ангуушанай, загаташадтай худал үнэн хөрнө холон шатаг үгүүдэл үлгэр түү-хэдэ оронон ааб даа. Төдэ Михаил Ильич хоорондөө юушье мэлзүгэйгүй. Бураад орондоо суутай болоһон ан-гуушан ха юм.

Михаил Ильич наван сөөгөө 52 баабтай хороогоо, Жэд бүри — шигэ. Табин хоёртоо баабтай тархи харасца дээрнй үгөөтэй.

Нэгэтэ бэлэ үхэлэй нюдэ руу шалгаан, тэрэнтэй ноур ноураараа ээлгөн байха. Байгал далайе улаша хүндэшоошине хүндэлэнхэй, бүхн тохой, нугар-хайнуудын арбан хурганда ади мэдэхэ хүн.

Жигитович олон жэлүүд сөө Баргажанай суута за-поведнигэй гүй төхөни Давида, Баргажанай Алгата, Максимиха төхөндө ажаууван. Багтаалыншье, булга-шье үхэдбарилжа, модото дарханшье боложо үзөө. Загатаман, ангуушан...

Гайхамар бэлитэй хүн даа. Бүхн бэлгэйтэйгээ эрнэ хүсые дүүрэн хэмээрнй хүнүүдэ уган. Тинхэдэ Миха-ил Ильич нүүлнй жэлүүдтээ үнөө уран аюуллоно бо-донхой. Хүнүүд тэрэни хундэлдэг, наангала сагаал

сэдхэлэнь, найн найхан наанаань хүн-дэдэ. Муу наанаатай хүн уран аюуллоно боложо наадаггүй гэжэ хэлсэгшэ дүб юм ха. Михаил Ильичэй уран аюуллоно болоһон гайхалгүй. Хурд нүдэтай ангуу-шан, сагаан сэдхэлэй багша удан жэл сөө ажабайдалтай бали дүрэнгэй бодоо-шнуу. Энэ хүн ажабайдалтайгаа дүрнэ-дөөр, харалан үзөөнөөр хубалдана.

Үбэлэй нингимаа хүтгэжэ хубин түүдтэй дэргэдэ 140 баабтай хороһон Егор Шелконниковтой нууца, Бар-гажанай заповеднигэй эхи тайгша Зенон Святонитэй ажадлаха талаангай ябанан хүн даа.

Михаил Ильич түрүүшээр ангуушан тухай шахаанууд расказууде бэлэжэ эхилээ бэлэй. Тэрэнид хойшо «Сабан даралта», «Индоканай хубуун», «Мини Ах-бүүхэн Марксын гэжэ нэртэй повестууде бэлэжэ. Нүүдэниини повест тухай хооронь дурин харинь. Энэ повест Зенон Святонитэй зориулагданай.

Нэгдэн чөлөөтөн адууригшэ Ольга Шехтоне Байгал эрээ нэн. Зенон Святон тухай ном бэлэжэ бай-тыншье мэлжэ (Святон чөлөө абаган), зоолигшэка Жигитович ошонь. Номо дүүргэһээр Ирагата элбэг-хэмнэ гүйнэй байлаа.

Назар «Байгал» журналэй уншангай Жигитович шигэ повесттай танилсаха. Энэ жэлдэ тус повест «Советска Россия» гэгшэ номой хэблэлэ, мун Чехосло-вакида хэблэгдэхэр хараалагдана.

— Агнуураа эрхэжэ, ганца дохоннууд дээрэ нууца ботол түүргэгүй гү? — гэжэ биднэр тэрэнидэ асуу-шн.

Жигитович бодолтоо бодомбо. Тинхэдэ амаршьеб уйхартайгаар дүрэнгөө гүнзэгээр хэлүжэ ябанан бодолгоор хубалдана.

— Нүүдэй жэлдэ ангуушан үсөөн болоһон. Тэднэр бүү, номоор, хубааар хуудэ хангаданайгүй. Хүшэр хүндэ ажалынй нурхэн бага... Энэон тухай «Советска Россия» газетда статья танилоо юм. — гэжэ Михаил Ильич хэлэв.

Мүнөө жэлдэ суута ангуушанай хубуун түрүүшн-дэ гансаараа агнуурда гаралан юм. Тэрэ түрүүшн-дэ үнэтэ олоо — буугайн арба асарга. Михаил Ильич өөрөө арбан табан булга тушааха түрөөтэй аад, гүшнэ тушааха шидээ.

...Эртэ үгөө. Тайга дээгүүр боро үүдэд нахана. Байгал тээлээ мундэши хэжэ хүржэжэ, шагаар «буу-даха» дуудана. Хажуудани томо гогшин нохой хү-рлэжэ эрөөб. Энэ — ангуушанай суута нохой Тамбур гэжэ таанаб. Арбаад жэлдэ эзэндэ найдамтайгаар аба хэвэ даа.

Андрей Сорочинский гой фото буулажа шалаандаа барилана. Харина эрбон нухарнй Михаил Ильичнэ тайгада ошоходон үдэлсөөо бшуу.

...Михаил Ильич ангай гогон улаатай санаа сунажа, хүнгэрэ саган дээхэнүр хүнгэхэнүр нолжорго. Ойи хахала хүрөөд эрхэжэ маанарта байрай гэмдэг үзүүлэн тарга үргэбэ.

— Баартай, суута ангуушан! Найн хүн!

В. БАРАЕВ.

СЕМЛЕВЭ НУУРАЙ НЮУСА

«Наполеоний абажа ябанан алта мүнөө» бэйрэн тухай мэдээлэл нэгэнтэ бэлэ хэблэлэ тунхагагдаһан юм. «Техника — мо-лоджен» журналь федералин номерто «Нюца уншар түүбэрн» гэгшэ газарга өөр хэблэгдэхэ материалые хала хабар, Хэблэгшэ номиний агентство уншагдаһанга анхаралаа дүрбэнэ.

Наполеоний Москваһаа дээрн-дэн абад ябанан алта мүнүн, үнэтэ алта Семлевы нуурай өбө-тө хэблэн гэжэ гү?

1812 оной октябрийн 19-дэ Наполеоний эсрэг Москвае эрх-лэжэ, сухариха багтай болоо нэн. Гал түймэртэ нэлээд айтаван, хүн зоноор үсөөн болоһон Москва хүн хуурагдээгүй, гогшин эхилэ-тэ тэрэ сэрэгтэ ушаруулан юм. Энэ хөөлөөр дүтмэл, алдэ юм-хөөр хангаданайгүй Наполеоний сэрэгтэйгэд шахаруу байлааг эрөөж, нэгдэн нэгэрн, архи уудат, тогудэ дээрэ хэлэжэ бэлэй. Москваһаа гаража ошоллоо айаабтар эхэ ашаа шороо үзүү хүдэлмэртэй болоһон. Тон эхэ алган, мунгэн элдэ, үнэтэй ам-барта, бархат торго, ангай арба абажа аба...

Үдүн хойшо замта гараба-ди... Урлэнгүгэй олон тоото мори алсаанай түндэ оронно нэм-ди... Тэрнэр гурба-дүрөөрөө эр-лэгдэ ябана. Мөргө аман 1—5 километр газарта нуналт. — гэжэ сөрөгтэн Бургоны сэмдэгдэ дүрөөр бэлэһэн байха юм. Сааш-нй бэлэжэжэ: — Өөрөө ардаа үргэдэг мэлжэр сөөгөө Москва-һаа ошолһон элдэ үнэтэй элдэ-лэжэ гадна. Москвагай Агууһа Иванай хүмнй алган хэрэгшэнэй хэлтэрхэй абажа ябаа юм. — гэжэ мэлжэрэ. «Сөрөгэй элдэ» ху-далмари хэлэ булан солдатууд, зар-хашууд тэрэ хэрэгшье тайлан абаһан нан зөөри болон Париж абаһаншье түдөө хүмнй оройноо хуца сохижо буулагдан байлаа.

— гэжэ Бургоны бэлэжэ. Тинхэдэ Кремлин банинуудтай оройноо алта гүйлгэһэн мүнөө бүргэдүр-нэ абаһан. Тини болохолоор, Наполеоний сэрэгтэй нөдтөй, сол-датуудай дээрмэдэн хубин зөө-риг гадна, сухаринан сэрэгтэй абажа ябанан ашаанар түсхэй. Нүүдэ тэмдэг болохо ехэхан утха шаартай нан зөөри абадээ. Энэ Бургонын, Россия довтолго хэ-нэн бусад француа сэрэгтэйгэй тэмдэгдэлээ харахатаа. 1812 он-дэ Москваһаа үнэтэй ехэхан нан зөөри абаһан болоо.

1812 оной октябрийн 25-дэ Матросовцев хотын оронно шигэ талдаан болоод, сухариха ябангайтай байлаа үдэн муу-даа нэн. Вюртембергн сэрэгтэй

врач Г. Роос гэгдэгэй гайбарил-данай ёшоор, «саашнй алашажа шадахаа болһон бүхн юмөөрэ байра дээрнй үнэ хэжэ захирал-та үгтөө наа. Энэ үгдэ бүү эбэ-сэтэй, номо хэрэгшэнтэй томо ашаанууд галдуулан байна. Ний-рини Г-дэ Наполеоний сухарика ябанан сэрэгтэ хэсэгүүд довтол-го, ехэхан нүүхэлээ ушаруула-бадэ. «Ивандин Г-дэ оройн хэсэг сэрэг довтолдо, манай аба-жа ябанан ашадэ ехэ берхэнээлдэ оруулаа», — гэжэ оройнтоо тэм-дэглэл дотор Армен де Колленур бэлэжэ. Угдөөрнй француз сэрэг Вязьма-Семенин район хү-рөө нэн. Тэндэ сухарика ябанан сэрэгтэйгэй байла буршнэ хүн-дэ болоо. Мүнөөхи Россия тэм-дэгдэлэй ёшоор, уга баруун-модонноо тугуулаа абажа, шала-тай шивраг солдатуудта хубажа үгдэ захирала Вюртембергн оршусто үгдэн байгаа. Энэ солдатууд улашингаа түгнэ на-ган габал — арадаа үргэдэл мө-шэгдэхэ хэжэ гү, али бээ орой-гоотэ абажа абажа ёһотой болоо. Оройнтоо сэрэгтэй ашадэ хорооно ошонини шалгалтан Наполеоний байран юм. Саг үргэлжэ ардтой сэрэг сууртай, партизануудтай ту-лалтаа хэһэнэй, тэгээдэй дута-лганай эсэгтэ моритын эхээр үсөөрөө бшуу. Тэрэнидэ гадна, партизанан хүнүүдэ шорожэ яваха уншартай болоһон юм.

Энэ мэтэ хашангай тайлагла-хатаа, Наполеон Москваһаа тоно-һон хогшил зөөрө үдн хэжэ гэ-жэ болоһон байла ёһотой, гэжэ таниагахаар болоо.

Номо хэрэгсэлээ тэдэжэ, ашаа тээдөөр галдагд байлаа. Тин-хэдэ моритын партизанан сэр-эгшээгээ эрхэжэ бэлэй. Тонугу-дээрээр абажа ябанан үнэтэ нан зөөрө» Париж абаһангай нийдэ-баринше халаха дээрэ хүрөөд байла ёһотой дэл. Нимэ ехэ үнэ-тай нан зөөри ноогрөөн ордуу-та үгэхгүйн тула, Наполеоний сэрэгтэйгэд бута бүргэхэ бэлэ, хэри үнэтэй өөр руу хэлхэ гэ-жэ шиндэн байла магадгүй. Тинхэдэ гүйхэн үдэ руу хэлхэ бэлэ, харин гүнээс мунан гү, али нуурай өбөртө шигэжэ гэдэ нааха заргайт. Эгээл тэрнй Семлевы нуур байжал болоо ёһо-той...

Мартына хабарай эхин. Мартын 1-нөө агнуурин хаба дуурдэг. Ха-барай шижэ үзэгдэһинье, ехэшилээ харын тэн болотор хүйтэнгай бай-даг. Нүүндоо 20—25 градус хүйт-эн. Удэртөө дулаардаг, нисгэрнй газарта саһан хайлдаг байха юм. Удэр ерэхэ бүрэ үдэр уга болоо. Энэ харын 21-дэ үдэр нуни хоёр тэнсэхэ.

Дулаан үдэрүүдэй болоходо ой сөө нүүбүүхэйнууд дуугаа дуулаади, аба шагаа үгдэг.

Бүлэм одо бэдэрн холуур зай-гуулгана. Туна саһан дээгүүр жэм хэд, тэрэ мүрөөрөө харайдаг.

Шонь нүрэлжэжэ, гүрөөнэ намнаа, бүгдүүднэ нүүдүүн хабсагайда хаб-шма, тэндэһээ халдан унагадаг. Шонин орон февралын тэнгаар дүүржэ, хоёророо бүлэ болоһон аръялат гүдгэлхэ газар шадараа

эрвэдэнэ.

Мүнөө баабтай амандаа 1—3 хү-рүүдэ гарганхай, хубуудын бөөшнй шонин байдаг.

Халдгай болон буга шижэ хүлэ бөрөлжэ, улангир модотой талдта байрладаг. Халдгайны эбэр уни унаханай, тинхэдэ буга үшөөл эбэр-тээ ябана. Гүрөөнд саһа багатай бэлээрн дахажа эрөөнэ. Гүрөнү-дэй эбэр унала захалаа.

Мартын тэнгаар буринше дуула-болон, модоний наама мунарта тог-тоһон саһан хайлажа унаа. Тала газарай саһан эрэлжэ сохордоо.

Дулаан үдэрүүдэ хэһэн майдэ гүбөөнүүдэр бэлгэһон мал хүйгэй хүхэлбэ эрэлжээдэ мундэлэн ха-ратдаха.

1961 оной февралда гадн геодитын эрдэм-шанжагшэ ас-ситуудай бэдэрлэһэн бүлэ МГУ-гай студент-геологуудтай хамт Семлевы нуурта гидрохимическ шанжэлга хэһэн байна. Тэгээр нуурай, мун өбөр дүтэ оршон гал горхон болон худалга үнэ 31 газарһаа шанжэлжэ үзөө. Тинх-дэн нуурай үнэн дотор элдэ муулан, гуулин, эд, хүнгэ се-гаан гэгэ мэтэ зүйлүүд байр хамһаа 10 хуулин ехэ гэжэ эр-бэн байна. Тухай баруун-модон эрбэ багта наангала ехэ хэжэ-нэй нимэ зүйлүүд бин гэжэ э-руулагдаа.

1963 оной шаар энэ нуурай үнэн хөрлөхө шанжэлгагшэ Тинхэдэ нуурай үнэндала эр-гай, мунгэн, түмэр гэгэ мэтэ эр-лэй эбэр ехэ байшанинь хэ-лэ агтаван байна. 2 жэл болон шанжэлхата, нуурай үнэн тэрэ харван байха ёһотой үнэн. Хэрэ Семлевы нуурай баруун-модон эрбэ тушаа эдэ зүйлүүдэй үн-нөөн элдэ эбэр ехэ байн ушарын халаа, нуурай өбөр Наполеоний сэрэгтэй абажа яба-нагай бин байһнэ гаршээжэ.

«Совет Белорусен» гэжэ та-тын нүүдэй нөгэ номерто «Бел-партийн Оршин захирага» гэгшэ статья танилсөөо нан. Тэрэ дотор нигэжэ хэлсэгшэ: «Энэ леон тэрэмдэн абаһан нан зөө-рөө Вязьма дүтэ оршотол Сем-левы нуурта шигэжэ бэлэ, тэрэ ний Россияда тэрэни газар эгээл нүүшннэгэ элдэ, Ойи хотонго Борисов хотэ хүрээд үдэн, Байгал нуурта хэлхэ багтай болоһон байна.

«Индоканай түүхэ» гэгшэ Н. Нолдэний ном дотор тэрэ халдгаһан захиралтаа бэлэ-лэл хэжэ, тус статья бэлэжэ наанжалан аялгатай.

Тэт аби баргэмжын үнэ байһнэ салалхи шанжэлга эр-руула бээ.

(АНН)

МАРТ—ХАБАРАЙ ЭХИН

Мартына хабарай эхин. Мартын 1-нөө агнуурин хаба дуурдэг. Ха-барай шижэ үзэгдэһинье, ехэшилээ харын тэн болотор хүйтэнгай бай-даг. Нүүндоо 20—25 градус хүйт-эн. Удэртөө дулаардаг, нисгэрнй газарта саһан хайлдаг байха юм. Удэр ерэхэ бүрэ үдэр уга болоо. Энэ харын 21-дэ үдэр нуни хоёр тэнсэхэ.

Дулаан үдэрүүдэй болоходо ой сөө нүүбүүхэйнууд дуугаа дуулаади, аба шагаа үгдэг.

Бүлэм одо бэдэрн холуур зай-гуулгана. Туна саһан дээгүүр жэм хэд, тэрэ мүрөөрөө харайдаг.

Шонь нүрэлжэжэ, гүрөөнэ намнаа, бүгдүүднэ нүүдүүн хабсагайда хаб-шма, тэндэһээ халдан унагадаг. Шонин орон февралын тэнгаар дүүржэ, хоёророо бүлэ болоһон аръялат гүдгэлхэ газар шадараа

эрвэдэнэ.

Мүнөө баабтай амандаа 1—3 хү-рүүдэ гарганхай, хубуудын бөөшнй шонин байдаг.

Халдгай болон буга шижэ хүлэ бөрөлжэ, улангир модотой талдта байрладаг. Халдгайны эбэр уни унаханай, тинхэдэ буга үшөөл эбэр-тээ ябана. Гүрөөнд саһа багатай бэлээрн дахажа эрөөнэ. Гүрөнү-дэй эбэр унала захалаа.

Мартын тэнгаар буринше дуула-болон, модоний наама мунарта тог-тоһон саһан хайлажа унаа. Тала газарай саһан эрэлжэ сохордоо.

Дулаан үдэрүүдэ хэһэн майдэ гүбөөнүүдэр бэлгэһон мал хүйгэй хүхэлбэ эрэлжээдэ мундэлэн ха-ратдаха.

«ХАНИН НУХЭД». «АПП 1966» гэгшэ фотошанга.